

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Комунальної установи «Міський геріатричний будинок
милосердя імені Святого Миколая»**

07.05.2025

м. Миколаїв, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 07.05.2025 групою НПМ здійснено відвідування Комунальної установи «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая» (далі – установа, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Дубова Тетяна Віталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Жванко Тетяна Сергіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Задорожний Анатолій Євгенович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування закладу групою НПМ здійснювалось вперше.

Заклад знаходиться за адресою: вул. 2-а Набережна, б. 1д, м. Миколаїв, Миколаївська обл., 54039 (фото 1).

Керівник закладу – Власов Володимир Яковлевич.

Відповідно до Положення про комунальну установу «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая», затвердженого розпорядженням Миколаївської міської ради від 27.12.2022 № 16/7 (нова редакція) (далі – Положення), заклад є стаціонарною інтернатною установою для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та осіб з інвалідністю, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг (далі – підопічні).

Установа підпорядковується департаменту праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради та є розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня.

Під час відвідування змінювалось місце розташування адміністративної будівлі установи у зв'язку з її реконструкцією у додатковий житловий корпус для підопічних.

Заклад розрахований на перебування 42 осіб. На день відвідування в установі перебувала 41 особа (23 жінки та 18 чоловіків). Всі підопічні закладу дієздатні особи. В закладі проживають 13 підопічних, яким встановлено групи інвалідності, 17 осіб – лежачі хворі. Окрім того, 1 підопічний закладу має статус внутрішньо переміщеної особи.

За 2024 рік в закладі померла 1 особа у віці 96 років, за період з 01.01.2025 по дату відвідування – 4 особи (причиною смерті здебільшого є серцева недостатність).

З усіма підопічними укладений договір про надання соціальних послуг.

Усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу. Лікар, з яким укладено декларації, є співробітником комунального некомерційного підприємства Миколаївської міської ради «Центр первинної медико – санітарної допомоги № 2».

У разі потреби спеціалізована медична допомога підопічним надається на базі багатопрофільної лікарні Комунальне некомерційне підприємство Миколаївської міської ради «Міська лікарня № 1» (далі – лікарня).

Медичними працівниками лікарні не менше одного разу на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією. Всім особам, які того потребують, оформляються документи для встановлення групи інвалідності або продовжують її у разі потреби.

Бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги прибуває до закладу у випадку виклику у встановлений законодавством час.

Працівники закладу дотримуються всіх призначень, наданих лікарями.

В закладі перебувають 3 особи з захворюванням на цукровий діабет II типу, яким регулярно проводиться обстеження крові на цукор згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України (далі - МОЗ) від 29.12.2014 № 1021 та коригується лікування у разі потреби.

Складені індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування.

Підопічні забезпечені засобами пересування: кріслами-колісними, палицями, ходунками та іншими засобами реабілітації.

Реабілітація підопічних здійснюється шляхом проведення ароматерапії, ЛФК, масажу. Ведеться журнал обліку реабілітаційних процедур.

У разі отримання підопічними тілесних ушкоджень медичними працівниками складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу МОЗ від 02.02.2024 № 186.

У приміщенні, в якому зберігаються лікарські засоби, наявний термометр та гігрометр для здійснення контролю за температурою і відотною вологістю повітря відповідно до пункту 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584. Протермінованих лікарських засобів не виявлено.

Штатна чисельність працівників закладу складає 34,5 шт. од., з яких: 15,5 шт. од. – медичний персонал (лікар вищої категорії - 1 шт. од., сестра медична старша - 1 шт. од., сестра медична - 4 шт. од., сестра медична з масажу - 0,5 шт. од., молодша медична сестра санітарка палатна - 6 шт. од., молодша медична сестра санітарка-ванниця - 1 шт. од., молодша медична сестра санітарка-роздавальниця - 1 шт. од., сестра-господиня - 1 шт. од.).

Кошторис закладу на 2025 рік затверджено у сумі 10 793 546,00 грн.

Планові витрати у 2025 році на харчування на одного мешканця в день у закладі складають 98,00 грн., витрати медикаментів на одного підопічного в день складають 9,20 грн .

Рішенням департаменту праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради від 27.07.2023 № 2302763 заклад включено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Заклад має одноповерховий житловий корпус. Територія установи озеленена, облаштована критими альтанками для відпочинку підопічних на свіжому повітрі, тіньовим накриттям від сонячного світла (фото 10).

У житловому корпусі забезпечено доступ до питної води, зокрема встановлено бутлі з питною водою у доступному для підопічних місці.

Підопічні вільно пересуваються територією закладу, а також мають можливість здійснювати самостійні прогулянки за межами установи.

В залежності від площі та облаштованості житлових приміщень закладу, в кімнатах проживає від двох до шести мешканців. Житлові кімнати облаштовані кнопками виклику персоналу. Розподіл по кімнатах житлових корпусів здійснюється медичним персоналом з урахуванням побажань, індивідуальних особливостей, віку, діагнозу та стану здоров'я підопічних. Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах установи задовільне.

Санітарний стан постільної білизни та одягу підопічних задовільний. Неприємні запахи в житлових кімнатах відсутні.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Підопічні користуються власними речами, в тому числі мобільними телефонами. У переважній більшості кімнат закладу встановлено телевізори.

Підопічні забезпечені підгузками, сезонним одягом, виглядають охайно.

В установі облаштована власна пральня, наявні пральні та сушильні машини для догляду за особистим одягом підопічних та постільною білизною.

Для здійснення санітарно-гігієнічних процедур адміністрацією закладу облаштовані душові кімнати з урахуванням потреб осіб з інвалідністю. Автономна котельня дозволяє регулювати подачу тепла в житлові приміщення і забезпечувати цілий рік гарячою водою підопічних установи.

Коридори житлового корпусу обладнані поручнями для комфортного пересування маломобільних осіб (фото 2).

Облаштована кімната для зустрічей підопічних з відвідувачами, для проведення загальних зборів, майстер класів тощо.

На інформаційних стендах закладу розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

У закладі встановлено 46 сонячних панелей, за допомогою яких, зі слів керівника, здійснюється економія бюджетних коштів на 25-30% в частині забезпечення закладу електроенергією.

У закладу наявні 2 бензинових генератора, запас пального зберігається в окремому ізольованому приміщенні.

В закладі організовано чотириразове харчування, у тому числі дієтичне, у межах затверджених норм харчування (фото 4).

В закладі наявна система пожежної охорони. Установа має затверджений директором План заходів щодо забезпечення пожежної безпеки в установі, Інструкцію про порядок дій працівників та підопічних під час сигналу «Повітряна тривога» та надзвичайні ситуації через воєнні дії, які доведено до відома персоналу закладу, по периметру будівлі наявні затверджені схеми евакуації.

У закладі функціонує бібліотека, в наявності вуличні спортивні тренажери, на належному рівні організовано культурно-дозвіллеву діяльність: підопічні займаються вишиванням, бісероплетінням, малюванням, розвитком м'якої моторики тощо (фото 9). Працівники влаштовують для підопічних різні тематичні конкурси, майстер класи, запрошують творчі колективи міста для проведення концертів. На території закладу є великий сад, де підопічні і працівники висаджують квіти, овочі, фрукти (фото 11,12). Окрім цього, працівниками закладу у теплу пору року організовуються виїзні екскурсії для психоемоційного розвантаження підопічних, на урочисті міські заходи.

Для задоволення релігійних потреб підопічних до закладу регулярно навідуються священнослужителі різних конфесій. На території установи облаштована каплиця ім. Святого Миколая (фото 8).

У закладі наявне укриття, відповідно до Акту огляду об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття від 09 жовтня 2024 року - рекомендоване до використання як найпростіше укриття для персоналу та відвідувачів закладу у кількості 30 осіб (фото 7).

Керівництво закладу здійснює співпрацю з благодійними та міжнародними організаціями, результатами якої є проведення ремонтних робіт у закладі та, як наслідок, створення комфортного та безпечного середовища для підопічних.

Працівники закладу регулярно приймають участь у навчальних заходах для підвищення кваліфікації.

Всі посадові інструкції персоналу містять пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 36 підопічними та 5 працівниками закладу. Підопічні під час відвідування мали доглянутий зовнішній вигляд, були відкриті та зацікавлені в спілкуванні.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Наявна у закладі захисна споруда (укриття) розрахована на одночасне перебування 30 підопічних, тобто 71 % від загальної кількості, без урахування персоналу закладу, який також має потребу перебувати в укритті під час оголошення сигналу «Повітряна тривога». Отже, наявна у закладі захисна споруда не дозволяє в повній мірі забезпечити безпеку підопічних та працівників установи.

Викладене суперечить вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Зі слів адміністрації закладу, використовується приміщення їдальні під час сигналу «Повітряна тривога», як укриття, для лежачих хворих, однак огляд даного приміщення представниками Державної служби України з надзвичайних ситуацій щодо можливості його використання для укриття населення здійснено не було.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. У порушенні Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285, якою затверджені Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики, в установі відсутня ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 25 Загальної декларації прав людини, статті 28, 32, 48 Конституції України).

3. Виявлено порушення норми площ житлових кімнат, які передбачені у пункті 6.1.1.2 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення», зокрема, площа деяких житлових кімнат у закладі не відповідає встановленій площі житлової кімнати у відділенні для лежачих хворих із розрахунку не менше 8 м² на людину (фото 3), але не менше 9 м² – в одномісних; площі житлових

кімнат у відділеннях для осіб, спроможних самотійно пересуватися, і для осіб, які пересуваються (користуються) на кріслі колісному, з розрахунку не менше відповідно 8 м² і 10 м² на людину, але не менше 10 м² і 12 м² – в одномісних.

4. У порушення пункту 5 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 №772 (далі – Типове положення) в установі останнє приймання їжі організовано з 18:30 до 19:00, проте відповідно до встановлених законодавством вимог має бути організовано не пізніше ніж за дві години до сну (фото 6).

5. Групою НПМ встановлено, що продукти харчування в пансіонаті зберігаються в холодильнику з порушенням правил товарного сусідства та без відповідного маркування, що не відповідає вимогам статті 49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Під час написання звіту вищезазначені недоліки були усунуті працівниками закладу (фото 5).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

6. У порушення пункту 35 Типового положення, не всі житлові кімнати для двох і більше осіб облаштовано ширмами для забезпечення приватності під час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

7. Наявне найпростіше укриття не пристосовано до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту».

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Миколаївській міській раді:

контроль за додержанням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу;

розглянути питання про виділення бюджетних коштів для облаштування на території закладу укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

2. Комунальній установі «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая» забезпечити:

вжити заходів щодо отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики;

дотримання норм житлової площі на особу;

організацію розкладу приймання їжі відповідно до Типового положення;

облаштування ширмами житлові кімнати для двох і більше осіб;
облаштувати безбар'єрний доступ до наявного найпростішого укриття.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Тетяна ДУБОВА

Фотоматеріали**Фото 1****Фото 2****Фото 3****Фото 4**

Фото 5

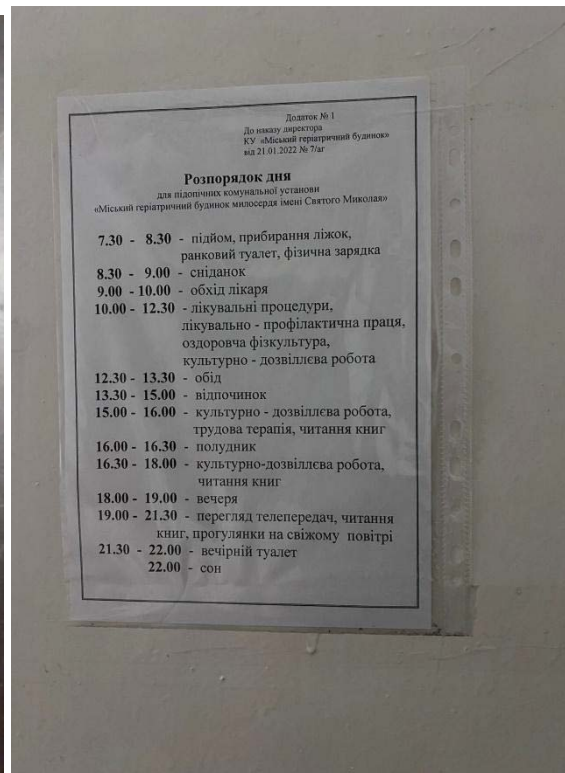

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

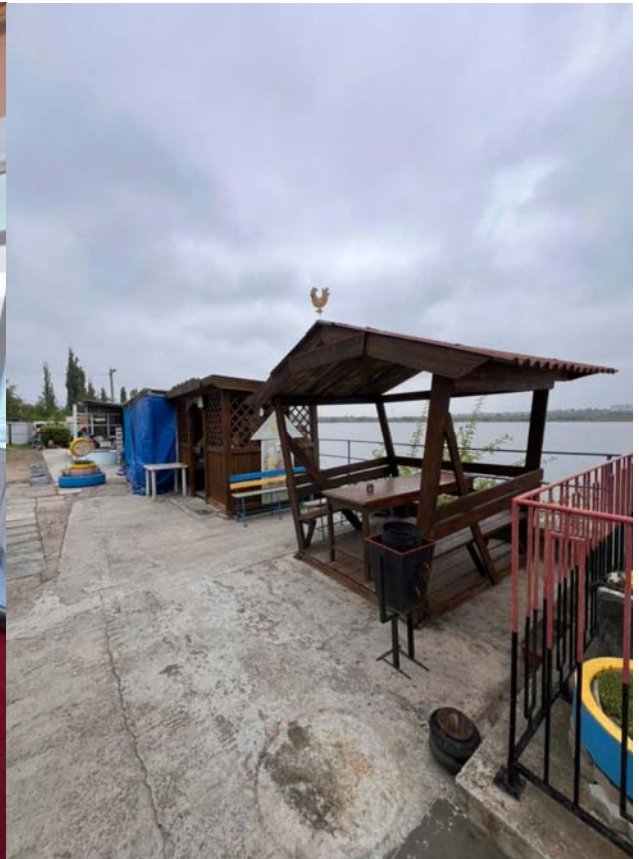

Фото 10

Фото 11

Фото 12